

žen denar in da v celoti župniji vedoma nimam nobenega sovražnika, temveč same prijatelje.

V Podsrédí, dne 7. svečana 1906.

Matija Vaupotič, župnik.

Op. uredništva. Pred par leti so v Novem mestu na Kranjskem obesili cigana Helda, ki se je še pod vislicami rotli in priduševal, da je „nedolžen“ kakor Alojzij. Nanj smo si spomnili, ko smo prečitali popravek podsredskega Alojzija, kateremu na kratko odgovorjamo tu to-le: 1. Podsredski Held ima „dva želodca,“ to se pravi, da veliko žre in kuharica Treza v drameljskem farovžu, ki za njim, kakor tudi drugi ne, ni žalovala, se je izjavila: „Rajši redim dva prešiča, kakor eno V... tiča.“ 2. Škofija ni „kurnik“, da jo sme slehern, kadar se mu zljubi, zapustiti; škof mora braniti ugled škofije in ne sme po odlokih sv. tridentinskega cerkvenega zbora kar „takoj“ — brez „pomislekov“ — sprejeti ubežnika. Naš prezvišeni knezoškof je znan kot strog, ali zraven kot pravičen vladika, ki se zaveda svojih dolžnosti do cerkvenih predpisov, torej je trditelj podsredskega — tiča lažniva. 3. Kdo pa je bil tisti... tič, ki je v Celovcu pri škofu beračil za sprejem in za miloščino ter je moral od škofa oditi — z dolгим kljunom ter moral preko koroške meje pobrati svoje žegnane kremplje? Kar zadeva preiskavo, s tem smo hoteli le povedati, da je Vaupotičeva sestra prišla h kaplanu Vaupotiču v Dramlje, tam porodila in otroka zakopala v kaplanijski kleti in zato je bila v kaplaniji preiskava. In končno trdiš, Vaupotič, da imaš v Podsrédi same prijatelje. No, naš dopisnik iz Podsréde gotovo se ne šteje med „same prijatelje“ podsredskega — tiča. No, Vaupotič, le popravljalj še dalje, morebiti boš kmalu v koncih z vso svoje zvitostjo in prekanjenostjo.

Op. ured. Tako je prav in možato, želimo, da dobite povsod veliko naprednih posnemalec. Slava vam!

Dopisi iz Koroškega.

Iz Pliberka. Naša okolica postaja zmerom in zmerom temnejša. To so nam prav dobro volitive pokazale. Tako je n. pr. pri zadnji državni volitvi v občini „Blata“ naprednjak gosp. Seifritz dobil komaj 2. farški kanon (kakor ga je neki duhovnik sam imenoval) gosp. Grafenauer 102 glasa. Ljudje pač ne vejo, da si sami jamo kopljejo in rajši verujejo prilizljivim in lažnim farjem, kakor tistim možem, ki resnico govorijo. Kaj imamo od klerikalne stranke pričakovati, nam pove zgodovina. Do leta 1859 je bilo vse državno vodstvo v klerikalnih rokah. Minister je-le postal, kdor je bil farški pristaš. Kot uradnik ali učitelj je bil le ta potrjen, kateri je veroval na farško vseomogočnost in na farško odrešenje. Človek bi lahko mislil, da je taka sveta državna družina ljudem prinesla mir in nebesa na zemljo, kaj pa se zgodilo? Nastala je vojska med Avstrijo in Sardinijo (Piemont). Vojsko so Avstrijanci zgubili, ne da bi bili vojaki premalo hrabri, ampak zavoljo jako slabega vodstva. Klerikalni vojskovodja grof Gyulay je sedel v Milanu pri okusni pojedini in pijači ter je v svoji „ljubezni“ izročil naše brate smrti. Padlo je 22.000 avstrijskih vojakov! Ta grozna vojska je bila veličanska nesreča za celo Avstrijo in vendar tudi sreča, kajti pokazalo se je precej po dokončani vojski, kako neumna, nemarna, sebična in nesposobna je bila klerikalna državna vlada. Pokazalo se je, da so klerikalni, visoko-stoječi možje v kristjanski ljubezni 111.000.000 goldinarjev državnih denarjev v svoje žepe vtekli, vojake pa s praznim trebuhom v boj poslali. Pokazalo se je pa tudi, da se verni farški pristaši bolj zapora bojijo, kakor pekla; kajti prvi krivičnik, maršal baron pl. Eynatten, se je 7. marca 1860 sam umoril in enako je naredil tudi drugi krivičnik, bankin ravnatelj Robert. Tisti pa, ki so manj poverljivi, kakor nekateri trgovci in oskrbovalci za vojake, so pa šli rajši k jetničarju, kakor pa k vrvarju, da bi si kupili vrv za vrat. Tukaj se je prav prikazala duhovska zmoglost vladanja in duhovska ljubezen do mile domovine in do svojega bližnjega. Tako rešujejo priliznjene farške sunkje labkovernega kmeta v vseh nadlogah. Kmet, ali imaš ušesa? Kmet, ali imaš oči?

Iz Sreji pri Sinči vesi. Dragi Štajerc, iz našega kraja še nikdar nisi kaj poročal, zato ti zdaj nekaj novega sporočim. „Mir“ je vabil v 2. številki na neko slovensko veselico v gostilni g. Hribenika v Srejah. Prišlo jih je veliko število k veselici, ali vsi so bili opeharjeni, ker odbor za veselico je ljudi prej povabil, ko so imeli dovoljenje za igro. Vsak je vprašal, kdaj bo začetek, ko ga dolgo ni bilo. Človek se od teh naših klerikalcev res ne nauči drugo kakor piti, lagati in pretepati se. Ko je nekemu mežerju iz Kostanj pivo preveč živce razburilo, začel je psovati, ko so neki fantje peli nemško pesem. Gostilničarju seveda tudi ni ugajalo, da se je pela nemška pesem, ali tukaj ga vprašamo, zakaj pa ima na hiši nemški napis „Gasthaus“, če je pri njem prepovedano nemški govoriti in nemški peti? Toraj proč z nemškim napisom in Nemci ne bodo take gostilne obiskovali, ali kakšen boš potem imel dobiček, ti narodnjaški gostilničar? Neki mlečnozobnik, ki se je preveč napil pri tistih ženskah, ki imajo može v Ameriki, je tudi mislil s svojo slabo pametjo svet obračati. O ti revna sreška stvar, pogled le okoli sebe, kako tičiv v blatu gor do vratu, zapiši si debelo za ušesa, da mi ne potrebujemo, da nas slepar uči čednosti, nečistosti in farčistosti.

Najnovejše politične vesti.

Avstrija in Srbija. Dne 19. februarja so se

srbski ministri posvetovali o zahtevi avstro-ogrsko države, naj se spremenita točki 1 in 2 v srbsko-bolgarski trgovinski pogodbi. Srbska vlada je naposled ugodila zahtevi naše vlade, seveda s tem pogojem, ako bo s tem zadovoljna tudi bolgarska vlada. Potem takem bi kmalu zavlada med našo državo in Srbijo zopet stare prijazne sosedske razmere.

Ogerske zadeve. Kakor smo že poročali, cesar ni ugodil madjarskim pretiranim zahtevam zaradi madjarskega komanda, in dne 19. febr. je kraljevi komisar general Nyiri razpustil ogerski parlament. V zanaprej se bo vladalo pod vojaškimi bajoneti in policijskimi sabljami. Parlament je s silo razgnalo vojaštvo. Ko se je prečitalo cesarjevo pismo (Madjari imajo za se samo kralja, ne cesarja), da je parlament razpuščen, niso hoteli poslanci oditi. Nato sta prišla v zbornico dva polkovnika z honvedi in poslance s silo iztirala iz zbornice. Preteklo soboto so po budapeštanskih ulicah trije fantje nosili velike slike nemškega princa Eitela, ki je brat prajzovskega prestolonaslednika in se je že večkrat govorilo o njem, da si ga nekateri Madjari želijo za kralja. Fantje, noseči slike, niso hoteli povedati, kdo jih je za tako demonstracijo najel. Na Ogrskem je potem takem položaj nevaren. Absolutizem je tam zavlada v svoji najostrejši obliki. Vojaki iz tostranske drž. polovice so pripravljeni na odhod na Ogrsko, da tam vzdržujejo red. Seveda o kaki vojski ni govora. Naš cesar so tu pokazali nenavadno politično modrost, ker so ustanovili vladni komisarjem t. j. svojim začasnim namestnikom — generala Nyirija, prvi ogerski minister je tudi general grof Fejervary, ki gotovo ostaneta zvesta svojemu vrhovnemu vojnemu poveljniku.

Državni zbor. Dne 15. februarja se je v drugem in tretjem branju sprejela predloga o vojaških novicah. Na to so imeli poslanci tri dni počitnice. V seji dne 19. febr. so nemški poslanci zahtevali pojasnila o ogerskih razmerah. Poslanec dr. Ellenbogen (soc. demokrat) je ostro napadal nasprotnike novega volilnega reda ter pozivljale veleposestnike, Poljake in vsenemce, naj se združijo s soc. demokrati za volilno preosnovo. Dne 20. febr. je ministerski predsednik baron Gautsch govoril o razmerah na Ogrskem. Rekel je, da ostane skupna armada in nemško komando. Ni povedal nič pomegljivega, le to je vedno trdil, da moramo ostati na medsebojni pogodbi z Madjari iz l. 1867. Potem se je razpravljalo o ministrovem govoru, in pri tem so vse stranke povdarjale, da se mora razmerje do onostranske drž. polovice na novo uravnati. Dne 21. febr. se je sprejela postava o društvih z omejenim jamstvom v drugem in tretjem branju. Dne 22. febr. so se rešile trgovinske pogodbe z laško, belgijsko in rusko državo. Dne 23. febr. je bil zgodovinski dan, ko je vlada predložila drž. zboru osnovo o novem volilnem redu. Vlada je zbornici predložila pet zakonskih načrtov, ki se tičejo preosnove sedaj obstoječe zbornice, in sicer zakonski načrt, s katerim se spremeni § 1, 6, 7 in 16 temeljnega zakona o drž. zastopstvu, zakonski načrt o volitvi poslancev z novim državnozbornim volilnim redom, načrt zakona o kazenskopравnih določbah v zaščito volilne svobode in zakon-ki načrt, s katerim se spreminja državnozborni poslovnik. Zdej imajo poslanci do 6. sušca zopet počitnice.

Spodnještajerske stvari.

Šolskim otrokom v prid je „kmetijsko društvo“ iz Vel. nedelje dne 11. febr. t. l. priredilo izborna uspešno veselico, preko 100 K se je nabralo v prid domačih ubogih otrocev. V imenu obdarovanih otrok izrekamo tu cenj. prirediteljem, predvsem g. oskrbniku Flucherju, A. Miklau in g. Škvorcu najiskrenejšo zahvalo za njih požrtvovalnost. Vse je bilo navzoče, tudi č. g. župnik so nas počastili z obiskom, le „prezvišeni“ g. katehet je pokazal, da ne mara ne nas, ne ubogih otrok! —

Prefrigani župnik. Župnik Kotnik iz Olimja je v Kozjem tožil nekega moža, ki je nekč, ko je k njemu prišel po krstni list, izjavil: „To pa je že malo žalostno, da vi tukaj v Olimju imate samo sovražnika.“ Okrožno sodišče v Celju je dotičnega moža opustilo in žegnani gospod mora plačati povrh ne majhne sodnijske stroške.

Op. uredništva. Pred par leti so v Novem mestu na Kranjskem obesili cigana Helda, ki se je še pod vislicami rotli in priduševal, da je „nedolžen“ kakor Alojzij. Nanj smo si spomnili, ko smo prečitali popravek podsredskega Alojzija, kateremu na kratko odgovorjamo tu to-le: 1. Podsredski Held ima „dva želodca,“ to se pravi, da veliko žre in kuharica Treza v drameljskem farovžu, ki za njim, kakor tudi drugi ne, ni žalovala, se je izjavila: „Rajši redim dva prešiča, kakor eno V... tiča.“ 2. Škofija ni „kurnik“, da jo sme slehern, kadar se mu zljubi, zapustiti; škof mora braniti ugled škofije in ne sme po odlokih sv. tridentinskega cerkvenega zbora kar „takoj“ — brez „pomislekov“ — sprejeti ubežnika. Naš prezvišeni knezoškof je znan kot strog, ali zraven kot pravičen vladika, ki se zaveda svojih dolžnosti do cerkvenih predpisov, torej je trditelj podsredskega — tiča lažniva. 3. Kdo pa je bil tisti... tič, ki je v Celovcu pri škofu beračil za sprejem in za miloščino ter je moral od škofa oditi — z dolгим kljunom ter moral preko koroške meje pobrati svoje žegnane kremplje? Kar zadeva preiskavo, s tem smo hoteli le povedati, da je Vaupotičeva sestra prišla h kaplanu Vaupotiču v Dramlje, tam porodila in otroka zakopala v kaplanijski kleti in zato je bila v kaplaniji preiskava. In končno trdiš, Vaupotič, da imaš v Podsrédi same prijatelje. No, naš dopisnik iz Podsréde gotovo se ne šteje med „same prijatelje“ podsredskega — tiča. No, Vaupotič, le popravljalj še dalje, morebiti boš kmalu v koncih z vso svoje zvitostjo in prekanjenostjo.

V Kosezje-Liboj. Na naš dopis pod tistim naslovom poslila nam g. Friedrich sledeče pojasnilo: Podpisani delujem že celo vrsto let v šoli, občini in sploh v javnem življenju požrtvovalno nesebično v blagor svojih soobčanov brez razloka narodnosti, stranke in stanu, na podlagi medsebojne pravičnosti in izjavljam, da nisem nasprotnik, ampak prijatelj meni dragega nemškega jezika. Med drugim sem tudi že 12 let kot načelnik kr. šol. sveta Liboje in izpolnujem kot tisti v vsakem oziru svoje dolžnosti, da, še več! Pod mojim načelništvom se je naša ljudska šola razširila v dvorazrednico in so se pridobila lepa učiteljska stanovanja. Jaz opravljam že nad 12 let pisarijo pri kr. šol. svetu Liboje (in tudi Petrovce) brezplačno in sem vsled tega prihranil mnogo denarja naši občini. Dalje sem v prvih letih napravil za uboge šolske otroke božičnino, pri kateri so bili isti obdarovani z različnimi darili, v zadnjih letih pa sem ustanovil šolsko kuhinjo v Libojah, v kateri dobi v zimskem času vsak dan nad 20 revnih otrok toplo opoldansko hrano in za kateri trud je meni g. okr. glavar kot predsednik obr. šol. sveta izrekel pismeno svojo zahvalo. Ni res, da je šolska služkinja 80 let stara in da dobiva po moji milosti 36 K na leto, ampak res je, da je ista okoli 70 let stara in da dobiva v smislu soglasnega sejnega sklepa kr. šol. sveta 60 K na leto, prosto stanovanje in posebno platilo za ribanje. Dalje ni res, da so šolska stranišča nesnažna, ampak res je, da jih šolska služkinja lepo snaži. Dalje ni treba in ni moja naloga, iskati učiteljice ročnih del, ker naša šola ima že več let od okr. šol. sveta nameščeno pridno učiteljico za ženska ročna dela, ki izpolnjuje svojo dolžnost vestno v popolno zadovoljnost. Jaz sem ponosen na to, da sem naši kat. veri udan in ravno tako ni nič hudega v očeh poštenih ljudi, če človek ni oženjen; ponosen sem dalje na to, da imam čisto vest, da od nekdanj pošteno in pravično živim in veselim se. Da uživam od nekdanj spoštovanje in zaupanje našega domačega prebivalstva. Z drugimi podlimi napadi se sploh ne bavim, za isto imam samo izraz — zaničevanja!

S tem pojasnilom sem vam dal ob enem resnično poročilo o navedenih razmerah ter biležim s spoštovanjem Franc E. Friedrich.

Od Sv. Antona v Slov. gor. Ljubi „Štajerc“, kratko ti naznanjam, da smo se odzvali tvojemu pozivu za nemški pouk v šoli ter sklenili, naj se v korist naših otrok v šoli tudi nemški